

Vergaderjaar 1989–1990

21 213

Nadere wijziging van een aantal sociale zekerheidswetten (technische verbeteringen mede in verband met de stelselherziening sociale zekerheid)

Nr. 7

MEMORIE VAN ANTWOORD

Ontvangen 4 januari 1990

Algemeen

1. Inleiding

Het doet mij genoegen, dat de leden van de C.D.A.-fractie met instemming kennis hebben genomen van het wetsvoorstel en dat de leden van de fractie van D66 met de inhoud daarvan akkoord kunnen gaan. Evenzeer deed het mij genoegen, dat de leden van de V.V.D.-fractie met belangstelling kennis hebben genomen van de wijzigingsvoorstellen. Ook uit de reactie van leden van de P.v.d.A.-fractie blijkt dat zij zonder meer instemmen met vrijwel alle in dit wetsvoorstel voorgestelde wijzigingen. Ik neem er echter kennis van, dat de leden van deze fractie wensen te worden geïnformeerd over oplossingen van mogelijke andere knelpunten, die nog niet in dit wetsvoorstel zijn opgenomen. In het vervolg van deze memorie zal ik nader op deze punten ingaan.

De leden van de C.D.A.-fractie willen weten welke van de in het wetsvoorstel aanhangig gemaakte voorstellen voortkomen uit een inventarisatie van de Sociale Verzekeringsraad (SVr).

De punten, die voortkomen uit spontaan uitgebrachte SVr-adviezen (Artikel III, onderdelen C en D, Artikel IV, onderdelen A en B, Artikel V, onderdelen A, B en E en Artikel VI, onderdelen B en C) vinden hun oorsprong in door de SVr gedane inventarisaties van vraagstukken rond het herziene stelsel van sociale zekerheid. Verwezen moge worden naar het rapport van de SVr, dat door de toenmalige staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid bij brief van 30 mei 1989 ter kennis van de Tweede Kamer is gebracht (zie kamerstukken 20 416 nr 10). Aan de bovenbedoelde adviezen van de SVr is in het wetsvoorstel volledig gevolg gegeven.

De leden van de P.v.d.A.-fractie wijden een beschouwing aan het onderscheid tussen voorstellen die technische verbeteringen aanbrengen en voorstellen die meer principiële zaken regelen. In dit verband kan worden opgemerkt, dat de door deze leden aangehaalde kwestie over

«vakantiebonnen» geen zaak is van principiële aard. Zoals uit de memorie van toelichting blijkt is dit punt niet in dit voorstel opgenomen, omdat hierover nog een advies van de SVr wordt afgewacht. Overigens is snelle wetgeving op dit punt niet strikt nodig, omdat de huidige bepalingen de uitvoeringsorganen voldoende ruimte bieden voor een inmiddels gevonden tussenoplossing die materieel tot het beoogde resultaat leidt in die zin, dat geen sprake is van bevoordeling van de groep vakantiebonngerechtigden ten opzichte van anderen.

Naar aanleiding van de vraag van deze leden om ter zake te worden geïnformeerd, deel ik het volgende mee.

Kort gezegd heeft het probleem betrekking op het ontvangen en het verzilveren van vakantiebonnen of daarmee overeenkomende aanspraken tijdens WW-uitkering. De betrokken werknemer kan zowel tijdens werken als tijdens het ontvangen van WW-uitkering vakantiebonnen ontvangen. Verzilvering daarvan kan plaatsvinden tijdens het ontvangen van WW-uitkering. De vraag is nu of over de periode, waarover de werkloze werknemer de vakantiebonnen verzilverd, hij moet worden geacht vakantie te genieten, zodat het recht op WW-uitkering wordt opgeschort, of dat de waarde van de verzilverde vakantiebonnen op de WW-uitkering in mindering moet worden gebracht. Opschorting van het recht op uitkering leidt tot een langere uitkeringsduur, hetgeen acceptabel is als de bon tijdens werken is verstrekt. Indien de vakantiebon echter tijdens WW-uitkering is verstrekt zou opschorting tot een dubbele verstrekking kunnen leiden. Een deel van de uitkering wordt dan immers in de vorm van een vakantiebon verstrekt, waarvan de waarde voor een vakantieperiode van bij voorbeeld 3 weken te gelde wordt gemaakt. Hoewel de betrokkene wegens het genieten van vakantie van het recht op WW-uitkering wordt uitgesloten, heeft hij over die periode wel inkomsten afkomstig uit de WW-fondsen, terwijl zijn uitkeringsduur met de 3 weken, waarover hij was uitgesloten, wordt verlengd. In antwoord op een desbetreffende vraag van de leden van de P.v.d.A.-fractie kan dan ook worden meegedeeld, dat uit het vorenstaande duidelijk blijkt, dat deze kwestie geen enkel verband heeft met de Oortwetgeving.

Naar aanleiding van de opmerking van deze leden of een aantal punten niet eerder had kunnen worden aangepakt, wil ik er op wijzen dat het overgrote deel van de in dit wetsvoorstel opgenomen punten geen spoedeisend karakter heeft. In dergelijke zaken is het toch gebruikelijk te wachten tot een redelijk pakket is verzameld. Ten aanzien van het punt, dat wel als spoedeisend kan worden aangemerkt, te weten de wijziging van artikel 45 van de Invoeringswet stelselherziening sociale zekerheid (IWS), merk ik op, dat het hier gaat om een heroverweging van een eerder ingenomen afwijzend standpunt.

Ik heb er nota van genomen, dat deze leden het als storend hebben ervaren, dat dit voorstel niet inspeelt op andere bij diverse gelegenheden gesignaleerde knelpunten. Ik wil deze leden echter verwijzen naar hetgeen hieromtrent in de memorie van toelichting is opgemerkt. Daarin is duidelijk gesteld, dat dit voorstel niet méér beoogt dan enkele technische knelpunten op te lossen.

Graag wil ik van de gelegenheid gebruik maken om nadere mededeling te doen omtrent de voortgang om te komen tot een oplossing voor een aantal door deze leden gesignaleerde knelpunten.

Zij noemden in dit verband de definitie van het begrip werknemer in artikel 3 WW in relatie tot artikel 8 en hoofdstuk III van die wet, artikel 61 WW en de problematiek van loondoorbetaling bij faillissementsaanvraag en aan de niet ingevulde zogenaamde gereserveerde artikelen in de WW.

Voor wat betreft de problematiek, die samenhangt met het begrip werknemer doelen deze leden blijkbaar op het probleem dat zich voor kan doen als voor een werkloze werknemer alleen werkzaamheden voorhanden zijn die niet tot verzekering leiden. Het betreft dan met name werkzaamheden die buiten Nederland worden verricht bij een niet in Nederland wonende of gevestigde werkgever. Wanneer betrokkene deze werkzaamheden meer dan drie maanden verricht, maar na enige tijd weer werkloos wordt, kan zijn recht op WW-uitkering niet herleven. In dat verband is gevraagd of de oplossing van dit probleem niet gevonden kan worden door het behoud van het werknemerschap via verplichte of vrijwillige verzekering dan wel door de hoedanigheid van werknemer ook na drie maanden te kunnen hergeven.

In antwoord hierop wijs ik op het volgende.

Het desbetreffende probleem is mij bekend. De afgelopen tijd is namelijk van verschillende kanten de aandacht hiervoor gevraagd, met name voorzover het betreft in Nederland wonende zeevarenden.

Ik betrek deze problematiek bij de bezinning op de kring der verzekerden van de werknemersverzekeringen, waarmee inmiddels een aanvang is gemaakt. Het heeft mijn voorkeur de positie van deze werknemers te benaderen vanuit de kring der verzekerden.

Een oplossing van het hergeven van het werknemerschap door de mogelijkheid te bieden de termijn van artikel 8, derde lid, WW te verlengen, ligt minder voor de hand. Bij de wijziging van de WW is ervoor gekozen het in de oude WW voorkomende criterium van betrekkelijk korte tijd te concretiseren, zodat niet per geval aan de hand van de omstandigheden moet worden afgewogen wanneer sprake is van een redelijke toepassing van deze bevoegdheid door de bedrijfsvereniging. Het volgen van de gedane suggestie zou erop neer komen dat dit uitgangspunt weer wordt losgelaten. Verlenging van de termijn tot zes maanden – een oplossing die mij in dit verband ook is aangedragen – leidt tot verplaatsen van het probleem, omdat niet vaststaat dat dit voor deze gevallen een redelijke oplossing zou bieden.

Met de bezinning op de totale kring der verzekerden van de werknemersverzekeringen beoog ik zoveel mogelijk te voorkomen dat steeds voor specifieke gevallen specifieke oplossingen worden gevonden. Hiervan uitgaande zal eerst vastgesteld moeten worden of en wanneer de verplichte verzekering zich ook zal kunnen uitstrekken tot werkzaamheden die buiten Nederland bij een niet-in Nederland gevestigde werkgever worden verricht. Indien na afweging van alle effecten daarvan verplichte verzekering niet wordt aangenomen, zal vervolgens moeten worden nagegaan of en in welke omstandigheden in het belang van de betrokken werknemers de mogelijkheid tot het sluiten van een vrijwillige verzekering moet worden geboden. Ik merk in dit verband wel alvast op dat de regeling in Hoofdstuk III van de WW mijns inziens onevenwichtig is, doordat de mogelijkheid voor vrijwillige verzekering afhankelijk wordt gesteld van het feit of de werkzaamheden in ontwikkelingslanden worden verricht, terwijl daarbij geen eisen worden gesteld aan het soort werk of de duur van de werkzaamheden. Ik neem mij dan ook voor in het kader van de bezinning over kring der verzekerden van de werknemersverzekeringen de regeling van de vrijwillige verzekering in de WW nader te bezien.

Naar aanleiding van de vraag van de leden van de P.v.d.A.-fractie over de toepassing van artikel 61 WW wordt opgemerkt, dat deze leden blijkbaar het oog hebben op een kwestie, die kort geleden door de vaste

Commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid van de Tweede Kamer onder de aandacht van het ministerie is gebracht. Dit betreft met name de toepassing van artikel 61 WW bij de overname van een onderneming van een in betalingsonmacht verkerende werkgever door een kredietwaardige derde verkrijger. In mijn brief van 6 december 1989, waarin ik nader ben ingegaan op de jurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep terzake, heb ik de vaste Commissie onder meer geantwoord nadere informatie over de toepassing van dit artikel van de WW aan de SVr te hebben gevraagd. Tevens heb ik de SVr gevraagd om als er knelpunten zijn zich over oplossingen nader te willen beraden.

De leden van de P.v.d.A.-fractie hebben, zoals hierboven vermeld, met betrekking tot bestaande knelpunten ook het oog op de gereserveerde artikelen van hoofdstuk VI van de WW, de voorzieningen.

Over het voorzieningenbeleid voor werklozen hebben de toenmalige minister en staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid op 27 mei 1988 advies gevraagd aan een vijftal adviesorganen. Ik ben van mening dat de gesignaleerde knelpunten inzake de gereserveerde artikelen een principiële en niet een technisch onderwerp betreffen.

Wel ben ik er van op de hoogte, dat inzake het voorzieningenbeleid voor werklozen de knelpunten zich met name voordoen op het terrein van scholing met behoud van uitkering.

In zijn antwoorden op vragen terzake van het toenmalige lid van de P.v.d.A.-fractie, mevrouw Ter Veld, heeft de voormalige minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid laten weten bereid te zijn met de SVr in overleg te treden.

Een kabinetsstandpunt over het voorzieningenbeleid kan naar mijn oordeel pas worden bepaald nadat alle adviezen zijn ontvangen. Invulling van de gereserveerde artikelen vooruitlopend op het SVr-advies acht ik niet wenselijk. Naar verwachting kan begin 1990 het SVr-advies tegemoet worden gezien. Wel ben ik bereid om de lijn, uitgezet door de voornoemde minister, voort te zetten. In concreto betekent één en ander, dat op zo kort mogelijke termijn met de SVr in overleg zal worden getreden teneinde tot werkbare afspraken inzake scholing met behoud van uitkering te komen. Het ligt in de bedoeling daarbij ook de Federatie van Bedrijfsverenigingen te betrekken.

2. Dereguleringsaspecten

Naar aanleiding van een vraag van de leden van de C.D.A.-fractie in hoeverre de nu voorgestelde aanpassingen ongewenste taakverzwaring voor de uitvoerders voor de sociale verzekeringswetten met zich zou brengen, merk ik op, dat alleen de in artikel VI, onderdeel C, voorgestelde wijziging van 45 van de IWS tot enige taakverzwaring van de uitvoeringsorganen zal leiden. Dit vindt haar oorzaak in de aan die wijziging gegeven terugwerkende kracht. Hoewel nog niet bekend is hoeveel personen voor een hogere uitkering in aanmerking zullen komen – in dit verband moge worden verwezen naar het antwoord op een door de V.V.D.-fractie bij het desbetreffende artikelonderdeel gestelde vraag – stel ik mij voor, dat deze maatregel, gezien het totale takenpakket van de uitvoeringsorganen, slechts een zeer geringe taakverzwaring teweeg zal brengen.

Artikelsgewijs

Artikel I

De regeling met betrekking tot het vorstverlet, waar de leden van de P.v.d.A.-fractie hier op doelen is opgenomen in een wetsvoorstel tot

wijziging van de WW, dat kort geleden aan de Raad van State ter advisering is voorgelegd. Deze regeling voorziet erin, dat de bedrijfsvereniging de bevoegdheid krijgt ingeval van werkloosheid wegens onwerkbaar weer regels te stellen, op grond waarvan ook bij een verlies aan arbeidsuren van minder dan 5 uur per week, sprake zal zijn van werkloosheid in de zin van de WW.

Artikel I, onderdeel B

Naar aanleiding van de onder dit artikel door de leden van de P.v.d.A.-fractie gestelde vraag over de inhoud van de te treffen ministeriële regeling, kan het volgende worden meegedeeld.

De vanuit de ZW/WAO hersteld verklaarde werknemer, die in Duitsland woonachtig is c.q. naar Duitsland is teruggekeerd en om een werkloosheidsuitkering verzoekt onder het Duitse sociale verzekeringsstelsel, zal aan de voorwaarden van het Duitse nationale stelsel, moeten voldoen. Een in een Nederlandse sociale verzekeringswet vervatte nadere regeling, zoals de onderhavige, speelt bij de toepassing van de Duitse sociale verzekeringswetten geen rol.

Overigens kan in antwoord op een desbetreffende vraag van de leden van de P.v.d.A.-fractie worden meegedeeld, dat wijziging van artikel 19, eerste lid, waardoor voor de uitsluitingsgrond wegens ziekte een vergelijkbare regeling wordt getroffen als in artikel 29, vijfde lid, van de Ziektewet, ook is opgenomen in het eerdergenoemde wetsvoorstel, dat ter advisering aan de Raad van State is voorgelegd.

Artikel III, onderdeel C en Artikel IV, onderdeel A

De leden van de P.v.d.A.-fractie vragen zich af of de wijziging met betrekking tot de artikelen 39 WAO en 29 AAW inhoudt dat de voorgestelde ministeriële regeling de mogelijkheid biedt een hogere uitkering aan een gedeeltelijk arbeidsongeschikte werknemer toe te kennen dan mogelijk zou zijn uitsluitend als gevolg van het opstapje. Zij willen graag enige voorbeelden uitgewerkt zien om de bedoeling van de regeling beter te overzien. Zij vragen zich voorts af of een ministeriële regeling het juiste niveau is voor het oplossen van het probleem.

Naar aanleiding hiervan merk ik het volgende op.

De hier voorgestelde regeling is uitsluitend bedoeld te bewerkstelligen dat directe herschatting mogelijk is voor gedeeltelijk arbeidsongeschikten op het moment dat zij hun resterende verdien capaciteit daadwerkelijk te gelde maken, dan wel op het moment dat het opstapje niet langer wordt toegepast. Door het afschaffen van de verdiscontingsbepalingen dient er immers een schatting plaats te vinden op het moment dat betrokkene toetreedt tot de WAO/AAW, afgezien van het feit of de resterende verdien capaciteit ook daadwerkelijk is gerealiseerd. Op het moment dat betrokkene zijn resterende arbeids capaciteit daadwerkelijk realiseert kan dit leiden tot indeling in een andere arbeidsongeschiktheidsklasse. Deze indeling is nu alleen mogelijk bij een werktijd van 4 dan wel 52 weken, afhankelijk van het arbeidsongeschiktheidspercentage. De directe herschattingmogelijkheid die momenteel in de WAO/AAW is opgenomen is uitsluitend gerelateerd aan een wijziging in de gezondheidstoestand. De herschatting die in de hier bedoelde gevallen moet plaatsvinden vloeit hier niet uit voort, maar wel uit het feit dat het daadwerkelijk verdiende loon afwijkt van de resterende verdien capaciteit waarop de schatting was gebaseerd.

Gelet op de tekst en de toelichting met betrekking tot de artikelen 29 AAW en 39 WAO is het niet mogelijk om binnen het kader van de onderhavige artikelen een oplossing te vinden voor het hierboven beschreven knelpunt; wetswijziging op de hier voorgestelde wijze bleek noodzakelijk.

Er is voor gekozen het algemene kader in de wet te regelen en de invulling van de verdere voorwaarden neer te leggen in ministeriële regelgeving. Dit vereist immers een nadere detaillering die mijns inziens in de wet niet thuishoort.

De leden van de fractie van D66 vragen zich met betrekking tot de voorgestelde wijziging af of niet volstaan zou kunnen worden met het creëren van een algemene mogelijkheid vanuit een bepaalde doelstelling om vervolgens de uitvoering over te laten aan de GMD.

Zoals hiervoor reeds is aangegeven is ervoor gekozen het algemene kader in de wet te regelen en de nadere detaillering neer te leggen in ministeriële regels. Het lijkt mij niet juist deze regels achterwege te laten waardoor de invulling van de voorwaarden geheel wordt overgelaten aan de uitvoering. E.e.a. laat uiteraard onverlet dat de feitelijke toetsing en invulling van het individuele geval blijft bij de uitvoering.

Artikel V, onderdeel B

De leden van de V.V.D.-fractie merken ten aanzien van de voorgestelde wijziging van artikel 11 van de Toeslagenwet op in te kunnen stemmen met het feit dat, indien er sprake is van winst uit bedrijf of zelfstandig uitgeoefend beroep, de termijn van 3 maanden waarbinnen de bedrijfsvereniging het recht op toeslag moet vaststellen, niet geldt. Zij vragen in dit verband of het volledig afwezig zijn van enige termijn voor zelfstandigen wel een goede zaak is.

In geval er winstinkomen wordt genoten kan de vaststelling van het inkomen geruime tijd op zich laten wachten. De definitieve gegevens komen immers pas beschikbaar na het afsluiten van het boekjaar. Uiteraard zal de bedrijfsvereniging op basis van de voorlopige winstcijfers een voorschot op de toeslag geven. Er is van afgezien een termijn te noemen waarbinnen de bedrijfsvereniging zou moeten beslissen of recht op toeslag bestaat in die gevallen dat er sprake is van winstinkomen. In plaats daarvan is er voor gekozen de bedrijfsvereniging de verplichting op te leggen de aanvrager te laten weten op welke termijn de definitieve vaststelling van het recht op en de hoogte van toeslag naar verwachting plaats zal vinden. Ik ben van mening dat dit voldoende waarborg biedt voor de betrokkenen.

Artikel VI, onderdeel A

Met betrekking tot de premiereregeling lager betaalde arbeid vragen de leden van de P.v.d.A.-fractie of er in het kader van de voorgenomen terugwerkende kracht nog problemen vanuit de uitvoeringsorganisatie aan vast konden zitten.

In antwoord hierop wil ik er op wijzen, dat de hier voorgestelde wijziging slechts ten doel heeft de mogelijkheid tot het treffen van een loonsuppletiereregeling op grond van de IWS te doen vervallen. Van deze mogelijkheid is nimmer gebruik gemaakt, zodat terugwerkende kracht in het geheel niet aan de orde is.

De premiereregeling lager betaalde arbeid (Stcrt. 1987, 169), die reeds op 1 september 1987 in werking is getreden, is niet gebaseerd op de IWS. Overigens zijn in die regeling overgangsbepalingen opgenomen op grond waarvan voor personen, die lager betaald werk aanvaardden in de periode van 1 januari 1987 tot 1 september 1987 of die voordien een

loonsuppletie ontvingen ingevolge de bepalingen van de oude Werkloosheidswet, een premie kon worden toegekend.

Mij zijn geen gevallen bekend, waarin deze overgangsbepaling tot problemen heeft geleid.

Artikel VI, onderdeel B

De leden van de fractie van D66 vragen of de wijziging van artikel 34 IWS een beperking op aanspraak en opbouw van vakantie betekent. Dit is niet het geval. De voorgestelde wijziging van artikel 34 is bedoeld om bedrijfsverenigingen de mogelijkheid te bieden te voorzien in een dagloonherziening van overgangsgevallen als bedoeld in artikel 22 IWS waarmee wordt bereikt, dat de loondervingscomponent van de vakantiebon waarde niet langer deel uitmaakt van het dagloon vanaf het moment dat tijdens de uitkeringsduur geen vakantie-aanspraken meer worden opgebouwd. Zoals in de memorie van toelichting reeds is aangegeven is het (autonome) beleid van bedrijfsverenigingen die tijdens werkloosheid vakantie-aanspraken door middel van vakantiebonnen toekennen erop gericht hiertoe slechts gedurende het eerste half jaar van werkloosheid over te gaan. Verder wordt opgemerkt dat voor wat betreft vakantie-aanspraken in het algemeen voor uitkeringsgerechtigden op grond van de WW bij besluit van de SVr van 18 december 1986 (Stcrt. 1987, 45) is geregeld gedurende welke periode recht bestaat op vakantie met behoud van uitkering. Deze regeling ondergaat geen wijziging.

Uit het vorenstaande moge voorts blijken, dat de veronderstelling van de leden van de P.v.d.A.-fractie, dat de hier aan de orde zijnde kwestie een andere is, dan de kwestie inzake de vakantiebonnen uit de inleiding, juist is.

Artikel VI, onderdeel C

De leden van de P.v.d.A.-fractie wijzen er ten aanzien van de voorgestelde wijziging van artikel 45 IWS terecht op dat het denkbaar is dat personen inmiddels al gedurende geruime tijd een lagere uitkering hebben gehad dan het geval was geweest als deze wijziging eerder was doorgevoerd. Zij vragen of deze personen gemakkelijk terug te vinden zijn in de uitkeringsadministratie en of gegarandeerd kan worden dat de noodzakelijk geachte verbeteringen voor de positie van de uitkeringsgerechtigden volledig wordt gerealiseerd.

Ik merk naar aanleiding hiervan het volgende op. Bij de bedrijfsverenigingen is afzonderlijk geregistreerd welke personen op grond van de voorgestelde wetwijziging in aanmerking komen voor een uitkering met terugwerkende kracht. Ik zal de SVr verzoeken erop toe te zien, dat indien de wetwijziging is gerealiseerd de bedrijfsverenigingen ervoor zorgdragen dat de noodzakelijke verbetering van de positie van de desbetreffende groep uitkeringsgerechtigden zo spoedig mogelijk wordt geëffectueerd.

Door de leden van de V.V.D.-fractie wordt gevraagd naar de financiële consequenties van de terugwerkende kracht van de voorgestelde wijziging van artikel 45. Het maken van de berekening van de kosten hiervan wordt bemoeilijkt doordat vooralsnog wel bekend is dat personen op wie de regeling van toepassing is zich gemeld hebben bij de bedrijfsverenigingen, maar dat nog steeds meldingen binnenkomen en niet bekend is hoeveel de totale inkomensschade zal bedragen die moet worden gecompenseerd. Vooralsnog kunnen de consequenties dus nog niet worden aangegeven.

Door de leden van de P.v.d.A.-fractie is gevraagd of bij de memorie van antwoord ook aandacht wordt besteed en zo nodig wijziging kan worden aangebracht in artikel 43 IWS waarover de SVr één dezer dagen advies heeft uitgebracht. Naar aanleiding van deze vraag merk ik het volgende op.

Ik meen dat in algemene zin vraagtekens kunnen worden geplaatst bij de door de SVr in zijn advies voorgestelde regeling. Algemeen uitgangspunt bij het overgangsrecht in het kader van de stelselherziening is geweest, dat een optredende inkomensachteruitgang geleidelijk zou verlopen. Het spreekt voor zich dat thans – bijna drie jaar na invoering van de stelselherziening – geen maatregel meer kan worden getroffen waarbij in de praktijk aan dit uitgangspunt kan worden voldaan. Overigens heeft het advies van de SVr bij mij nog een aantal vragen doen rijzen. Over die vragen vindt op dit moment nader overleg plaats met de SVr. Kernpunt daarbij vormt de werkelijke omvang van de problematiek. Uit de informatie die bij de voorbereiding van het advies van de zijde van de bedrijfsverenigingen is ontvangen (en die als bijlage bij het advies is gevoegd) heb ik geen helder beeld van de omvang kunnen krijgen.

Artikel VII (Wet premieheffing over uitkeringen)

De leden van de C.D.A.-fractie vragen zich, in verband met het voorstel om artikel XV van de Wet premieheffing over uitkeringen in te trekken, af of destijds bij de parlementaire behandeling van het daartoe strekkende wetsvoorstel van de zijde van de regering wel voldoende acht is geslagen op de waarschuwingen van onder andere de leden van deze fractie over de mate van automatisering bij de bedrijfsverenigingen.

Naar aanleiding daarvan merk ik het volgende op.

Artikel XV van de Wet premieheffing over uitkeringen betreft de compensatie gedurende één jaar van negatieve inkomenseffecten als gevolg van de samentelling van verschillende inkomensbestanddelen voor de *premieheffing werknemersverzekeringen*. Deze samentellingsregeling is neergelegd in een uitvoeringsmaatregel en als zodanig één aspect van die wet. Terzake van dat aspect is gebleken dat niet elke vorm van samentelling tot dusverre uitvoeringstechnisch goed mogelijk is. Dit heeft ertoe geleid dat voor die gevallen het besluit niet in werking is getreden.

Het gaat daarbij niet in de eerste plaats om de mate van automatisering waarop de leden van de C.D.A.-fractie in het verleden wezen, maar onder andere om het niet of niet tijdig beschikbaar zijn van gegevens welke noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de samentellingsregeling. De SVr is uitvoerig op de uitvoeringstechnische aspecten ingegaan in zijn advies van 25 augustus 1988 (1988/5527).

De leden van de P.v.d.A.-fractie wensen een uitgebreid inzicht in de situaties waarin wel en situaties waarin arbeidsinkomen en uitkering niet kunnen worden samengeteld voor de premieheffing werknemersverzekeringen.

In antwoord op deze vraag merk ik op dat onderscheid moet worden gemaakt worden tussen arbeidsinkomen dat wel en arbeidsinkomen dat geen aanvulling is op de uitkering. Indien het arbeidsinkomen een aanvulling is op de uitkering kunnen deze inkomensbestanddelen wel worden samengeteld, hetgeen ook gebeurt. In gevallen waarin arbeidsinkomen geen aanvulling is op de uitkering wordt alleen samengeteld indien deze inkomensbestanddelen uit één hand worden betaald. In alle overige situaties van samenloop van arbeidsinkomen met uitkering wordt

er thans niet samengeteld voor de premieheffing werknemersverzekeringen.

Deze leden willen vervolgens weten welke de technische complicaties zijn in de gevallen waarin niet wordt samengeteld.

Allereerst zij erop gewezen dat – zoals in de memorie van toelichting bij dit wetsvoorstel reeds is opgemerkt – invoering van de samentellingsregeling gezien de invoering van de verzekerdenadministratie en de voorstellen Oort de verwerkingscapaciteit van de bedrijfsvereniging te boven gaat. Aangezien de operatie-Oort nu in het stadium van voorbereiding is en ook de verzekerdenadministratie nog veel aandacht vereist, valt nu niet te zeggen wanneer invoering van de samentellingsregeling wel mogelijk is.

Daarnaast zal nog nader moeten worden bezien op welke wijze een aantal knelpunten in de samentellingsregeling opgelost kunnen worden. Het betreft dan met name de wijze waarop en de termijn waarbinnen in de informatie kan worden voorzien welke nodig is om de premie correct te kunnen inhouden. Verder zal aan enkele andere aspecten, die in eerdergenoemd advies van de SVr zijn opgesomd, aandacht moeten worden besteed.

De leden van de P.v.d.A.-fractie stellen vervolgens een vraag over de samentellingsregeling inzake de premieheffing voor de ziekenfondsverzekering. Zij vragen of als gevolg van de technische problemen er sprake kan zijn van verplichte verzekering, ook als het totaal van meerdere inkomens, of één inkomen de grens voor de ziekenfondsverzekering overschrijdt. In antwoord hierop kan worden verwezen naar de wijziging van de ziekenfondsverzekering ingaande 1 januari 1988. Per die datum is het besluit van 4 november 1987 (Stb. 505) in werking getreden op grond waarvan alle inkomensbestanddelen die een afzonderlijke rechtsgrond voor de verplichte ziekenfondsverzekering vormen, worden samengeteld voor de vaststelling van de verzekeringsplicht en de premiemaximierung.

Inkomen dat geen rechtsgrond vormt voor de ziekenfondsverzekering, bijvoorbeeld een uitkering op grond van de Wet uitkering vervolgingslachtoffers, wordt niet samengeteld. In dat geval kan in het voorbeeld van genoemde leden de AWW-uitkering wel grond vormen voor de verplichte ziekenfondsverzekering, ook al is het totale inkomen hoger dan de inkomensgrens.

Op de vraag van genoemde leden over het moment waarop samentelling van uitkering en loon voor de premieheffing werknemersverzekeringen wel mogelijk is, is het antwoord dat thans nog geen tijdstip kan worden genoemd. Hiertoe zullen eerst de genoemde operaties Oort en verzekerdenadministratie voldoende in de uitkeringssystemen geïncorporeerd moeten zijn en zullen de aangeduide problemen moeten zijn opgelost.

Evenmin kan worden aangegeven wanneer in geval van samenloop van twee inkomens, niet zijnde uitkering, de problematiek van de dubbele franchise kan worden beëindigd. Samentelling van deze inkomsten is problematisch omdat de werkgever rekening moet houden met de premie welke door een andere werkgever wordt ingehouden.

Een dergelijke regeling valt thans moeilijk te controleren. Over de vraag of in de toekomst een dergelijke regeling mogelijk is, valt thans geen uitspraak te doen. De leden van de P.v.d.A.-fractie stellen, dat als in

de toekomst zal worden samengeteld betrokkenen op dat moment niet zullen weten dat zij er in inkomen op achteruitgaan.

Zij zien hierin aanleiding de compensatie-uitkering te handhaven.

Het standpunt van deze leden is begrijpelijk. Ik ga er echter van uit dat op het moment dat de samentellingsregeling verder wordt ingevoerd, het mogelijk zal zijn betrokkenen voordien tijdig op de hoogte te stellen van een eventuele netto-inkomensachteruitgang. Op die wijze vindt geen onverwachte inkomensachteruitgang plaats en is de reden voor de compensatieregeling komen te vervallen.

In het kader van het voorstel de compensatie-uitkering te laten vervallen vragen de leden van de fractie van de P.v.d.A. zich af wat de budgettaire consequenties zijn van de latere invoering van de samentelling van loon en uitkering bij de premieheffing.

De extra premie-opbrengsten ten gevolge van samentelling van loon en uitkering zijn zowel voor het eerste jaar als structureel geraamd op 85 mln. Voor het eerste jaar van invoering staan tegenover deze extra opbrengsten de extra kosten uit hoofde van de éénmalige compensatie-uitkering die in het voorafgaande reeds aan de orde is gesteld. Deze extra kosten zijn voor de categorie loon en uitkering geraamd op 80 mln.

Als gevolg van latere invoering resulteert enerzijds derhalve jaarlijks een geringere premie-opbrengst van 85 mln. Anderzijds blijven op grond van dit wetsvoorstel echter ook de éénmalige kosten van de compensatie-uitkering van 80 mln achterwege.

Tot slot

De leden van de P.v.d.A.-fractie hadden nog enkele vragen met betrekking tot de samenloop van AAW-uitkering met AWW-uitkering. Zoals in de toelichting op het desbetreffende artikel IV van de nota van wijziging reeds is vermeld, heeft de voorgestelde wijziging van artikel 48 van de AAW betrekking op de situatie dat betrokkene een AAW-uitkering ontvangt en met terugwerkende kracht een uitkering ingevolge de AWW krijgt toegekend. Ingevolge artikel 32 lid 1, sub b, van de AAW wordt vervolgens de AAW-uitkering ingetrokken, maar over de periode dat de AWW-uitkering met terugwerkende kracht is toegekend kan geen verrekening plaatsvinden aangezien in artikel 48, tweede lid, van de AAW, artikel 32 van de AAW niet wordt genoemd.

Dit betekent dat betrokkene over een bepaalde periode, nl. de periode van de terugwerkende kracht, twee uitkeringen heeft ontvangen, maar in de toekomst, nl. vanaf het moment dat de AWW-uitkering daadwerkelijk werd toegekend, één uitkering. Vanaf dat moment zal nl. de AAW-uitkering zijn ingetrokken. Dat deze situatie zich ook daadwerkelijk heeft voorgedaan moge blijken uit de uitspraak van de Centrale Raad van Beroep van 18 februari 1988, waarnaar in de toelichting op de nota van wijziging reeds is verwezen.

Dat het niet de bedoeling is reeds toegekende dubbele uitkeringen alsnog terug te vorderen, moge blijken uit het feit dat niet wordt voorgesteld aan de voorgestelde wetswijziging terugwerkende kracht toe te kennen.

De Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
E. ter Veld